

Hr Kristen Michal
Peaminister

23. september 2026.a.

ARUPÄRIMINE

Rail Balticu valmimistähtaja ja avalikkusele antud eksitavate sõnumite kohta

Lugupeetud peaminister Kristen Michal

Rail Balticu valmimistähtaega on Eesti avalikkusele aastaid esitletud selge eesmärgina – põhitrass peab valmima 2030. aastaks.

Veel 17. aprillil 2026 kinnitasite: „Peame kõik pingutama, et üheskoos 2030. aastaks põhitrass valmis saada.“ Ka juunis Läti peaministriga kohtudes kinnitasite, et Eesti jätkab ehitamist 2030. aasta eesmärki silmas pidades. Valitsuse senistes sõnumites on korduvalt rõhutatud, et Eestis edenevad tööd plaanipäraselt.

Samas olid Rail Balticu projekti tõsised riskid teada juba aastaid varem. Riigikontroll juhtis 2024. aastal tähelepanu projekti ulatuslikule rahastamispuudujäägile, kulude mitmekordsele kasvule ja ajakavariskidele. 2025. aastal tõdes Riigikontroll, et Rail Balticu täielik valmimine ja töökorda saamine 2031. aastaks on ebatõenäoline ning rahvusvahelise ühenduse käivitamine sõltub lisaks Eestile ka Läti ja Leedu ehitustöödest.

Ka Euroopa Komisjoni 2025. aasta rakendusotsuses märgiti, et projekti tehniliste ja rahaliste probleemide tõttu ei viida Rail Baltica projekti lõpule enne 2030. aasta lõppu.

Keskerakond on korduvalt juhtinud tähelepanu sellele, et senistest tähtaegadest kinnipidamine ei ole realistlik. Samale probleemile on tähelepanu juhtinud Riigikontroll ja valdkonna asjatundjad. Sellest hoolimata jätkas valitsus avalikkusele sõnumi andmist, et 2030. aasta eesmärk on saavutatav.

Tänaseks on ilmnunud, et senisest ajakavast kinnipidamine ei ole võimalik. Seetõttu ei ole küsimus enam üksnes Rail Balticu valmimise edasilükkumises. Küsimus on selles, millal sai valitsusele tegelikult selgeks, et 2030. aasta tähtaega ei ole võimalik saavutada ning miks jätkati sellest hoolimata avalikkusele vastupidise sõnumi andmist.

Rail Balticu puhul räägime miljarditest eurodest maksumaksja rahast. Seetõttu ei piisa enam selgitusest, et „olukord on muutunud“. Valitsus peab selgelt vastama, millal oli talle projekti tegelik olukord teada, millist infot otsustati avalikkusele anda ning miks jätkati 2030. aasta tähtaja kinnitamist olukorras, kus selle saavutamise suhtes olid tõsised kahtlused juba aastaid varem.

Eesti inimestel, kes rahastavad seda projekti miljardite eurode ulatuses, on õigus teada, millisele infole tuginesid valitsuse avalikud kinnitused ning kas avalikkusele anti projekti tegelikest riskidest piisavalt aus ja täielik ülevaade.

Arupärimine

"23." 09.2026...Nr.1083

Eeltoodust tulenevalt palume Teil vastavalt Riigikogu töö- ja kodukorra seaduse paragrahvile 139 vastata järgmistele küsimustele:

1. Millal sai Teile peaministrina esimest korda teada, et Rail Balticu põhitrassi valmimine ja rahvusvahelise ühenduse käivitamine 2030. aastaks ei ole realistlik?
2. Millised analüüsid, riskihinnangud, prognoosid ja Rail Balticu juhtide või vastutavate ametnike seisukohad olid valitsusele teada ajal, mil avalikkusele jätkuvalt kinnitati 2030. aasta tähtaja saavutamist?
3. Miks jätkas valitsus 2030. aasta tähtaja avalikku kinnitamist olukorras, kus juba varasemalt olid teada projekti olulised rahastamis-, ehitus- ja ajakavariskid?
4. Kas valitsus teadis 2030. aasta tähtaja jätkuval avalikul kinnitamisel, et selle tähtaja saavutamine ei pruugi olla realistlik? Kui jah, siis miks ei antud Eesti avalikkusele sellest selgelt teada?
5. Kas valitsus eksitas teadlikult Eesti ühiskonda, kinnitades 2030. aasta tähtaja saavutamist olukorras, kus valitsusele olid teada tõsised riskid selle tähtaja täitmisele? Kui jah, siis miks seda tehti ja kelle huve selline kommunikatsioon teenis?
6. Kes vastutas valitsuses Rail Balticu valmimistähtaja kohta avalikkusele antud sõnumite kujundamise ja edastamise eest ning kes vastutab poliitiliselt selle eest, kui avalikkusele antud kinnitused ei vastanud projekti tegelikule olukorrale?
7. Milline on tänase info põhjal Rail Balticu põhitrassi ja rahvusvahelise ühenduse realistlik valmimistähtaeg ning kui palju võib senisest tähtajast kõrvalekaldumine Eesti maksumaksjale täiendavalt maksma minna?

Lugupidamisega

Lauri Laas
Vadim Belobrovtsev
Vladimir Orshkov
Anastassia Korolenko
Alekssei Jevgzenov
Andrei Kabanov